

arrest

IN NAAM VAN DE KONING

GERECHTSHOF AMSTERDAM

afdeling civiel recht en belastingrecht, team I

zaaknummer: 200.294.638/01

zaak-/rolnummer rechtbank Noord-Holland: C/15/311950 / HA ZA 21-19

arrest van de meervoudige burgerlijke kamer van 25 oktober 2022

inzake

Petrus Egidius Johannes Theodorus KNABBEN,
wonend te Amsterdam,
appellant,
advocaat: mr. J.G. Roethof te Arnhem,

tegen:

Derk Antonie HOMMERSOM,
wonend te Assendelft,
geïntimeerde,
advocaat: mr. S.G.H. Langeweg te Koog aan de Zaan.

1. Het geding in hoger beroep

Partijen worden hierna Knabben en Hommersom genoemd.

Knabben is bij dagvaarding van 10 mei 2021 in hoger beroep gekomen van een vonnis van de rechtbank Noord-Holland van 10 februari 2021, onder het hierboven genoemde zaak-/rolnummer gewezen tussen hem als eiser en Hommersom als gedaagde.

Partijen hebben daarna de volgende stukken ingediend:

- memorie van grieven, met een productie;
- memorie van antwoord, met producties.

Partijen hebben de zaak ter zitting van 12 september 2022 mondeling doen toelichten door hun hiervoor genoemde advocaten. Beide partijen hebben nog producties in het geding gebracht (Hommersom de producties H5 tot en met H8 en Knabben producties genummerd 1 tot en met 5).

Minder dan twee uur voor de mondelinge behandeling zijn namens Knabben per e-mail nog zes aanvullende producties aan het hof en de advocaat van de wederpartij toegezonden. Van de zijde van Hommersom is ter zitting tegen het late overleggen van deze stukken bezwaar gemaakt. Gehoord partijen en na beraad heeft het hof ter zitting geoordeeld dat de genoemde aanvullende producties bij de beoordeling buiten

beschouwing zullen worden gelaten. De redenen daarvoor zijn de volgende. De wederpartij en zijn advocaat hebben door het late tijdstip van de indiening vrijwel geen tijd gekregen van de stukken kennis te nemen, terwijl bij het indienen daarvan geen reden is gegeven waarom deze niet eerder zijn verstrekt. Het gaat om stukken waarover Knabben al langer de beschikking had. Ook ter zitting is geen verklaring gegeven voor het feit dat is gewacht met indiening tot het allerlaatste moment voor de zitting. Door de advocaat van Knabben is verder toegegeven dat de stukken eerder hadden kunnen worden verkregen als eerder onderzoek was gedaan, zodat de stukken dus ook eerder hadden kunnen worden verstrekt. De aard en de omvang van de stukken stond eraan in de weg dat Hommersom en zijn advocaat nog de gelegenheid hadden om voorafgaand en/of tijdens de zitting van de inhoud van deze stukken kennis te nemen om daarop nog adequaat te kunnen reageren.

Ten slotte is arrest gevraagd.

Knabben heeft geconcludeerd dat het hof het bestreden vonnis zal vernietigen en - uitvoerbaar bij voorraad - alsnog zijn vorderingen zal toewijzen, met beslissing over de proceskosten, met nakosten en vermeerderd met rente.

Hommersom heeft geconcludeerd tot bekrachtiging van het bestreden vonnis, met veroordeling, uitvoerbaar bij voorraad, van Knabben in de kosten van het geding in beide instanties, waaronder de werkelijke advocaatkosten.

Knabben heeft in hoger beroep bewijs van zijn stellingen aangeboden.

2. Feiten

Samengevat en waar nodig aangevuld met andere feiten die als enerzijds gesteld en anderzijds niet of onvoldoende betwist zijn komen vast te staan, gaat het in deze zaak om het volgende.

2.1. Knabben is strafrechtelijk vervolgd in Duitsland. In deze strafzaak is Hommersom op 22 januari 2015 als getuige gehoord. Dit verhoor vond plaats naar aanleiding van een daartoe strekkend internationaal rechtshulpverzoek van de rechter in Duitsland. Hommersom is in aanwezigheid van de Duitse rechter gehoord door de rechter-commissaris van de rechtbank Arnhem. Van het verhoor is proces-verbaal opgemaakt. Hommersom heeft kort gezegd verklaard dat Knabben zich schuldig heeft gemaakt aan fraude.

2.2. Knabben is door de strafrechter in Duitsland wegens computerfraude veroordeeld tot een gevangenisstraf van drie jaren. Verder is hij veroordeeld in de kosten van de strafrechtelijke procedure voor een bedrag van € 29.022,54.

3. Beoordeling

De vordering en het oordeel van de rechtbank

3.1. Volgens Knabben heeft Hommersom op 22 januari 2015 opzettelijk een valse verklaring afgelegd en is deze verklaring in de strafzaak gebruikt bij de bewezenverklaring. Het afleggen van een meinedige verklaring is een onrechtmatige daad, als gevolg waarvan Knabben schade stelt te hebben geleden. Knabben vordert dat Hommersom wordt veroordeeld tot schadevergoeding, bestaande uit de gerechtskosten van de strafzaak in Duitsland, gederfde inkomsten, immateriële schade als gevolg van de detentie en reputatieschade. Voor zover de omvang van de schade onvoldoende is aangetoond, vordert Knabben een verwijzing naar de schadestaatprocedure.

3.2. Hommersom is in eerste aanleg niet verschenen en er is verstek verleend.

3.3. De rechtbank is, kort weergegeven, tot het oordeel gekomen dat Knabben onvoldoende heeft onderbouwd dat hij zonder de door Hommersom afgelegde verklaring in het geheel niet zou zijn veroordeeld. De vordering van Knabben kwam de rechtbank om die reden onrechtmatig en ongegrond voor, zodat de rechtbank de vordering van Knabben heeft afgewezen.

3.4. Tegen deze beslissing en de daaraan ten grondslag gelegde motivering komt Knabben met twee grieven op.

Verjaring

3.5. In hoger beroep heeft Hommersom verweer gevoerd tegen de vordering van Knabben. Hij bestrijdt onder meer dat hij een valse verklaring zou hebben afgelegd. Hij stelt naar eer en geweten te hebben verklaard over de fraudepraktijken van Knabben. Verder voert Hommersom aan dat de rechtsvordering van Knabben is verjaard. Daartoe stelt hij, samengevat weergegeven, het volgende.

3.6. Kern van de stellingen van Knabben is dat Hommersom op 22 januari 2015 een valse verklaring heeft afgelegd, waardoor Knabben schade zou hebben geleden. Per deze datum is daarom de verjaringstermijn van vijf jaar gaan lopen (artikel 3:310 lid 1 BW). In ieder geval is deze verjaringstermijn aangevangen toen Knabben door de Duitse strafrechter bij vonnis van 8 juni 2015 is veroordeeld. In de ogen van Knabben is hij immers veroordeeld op grond van de valse verklaring van Hommersom. Dus toen de Duitse rechter uitspraak deed, was Knabben bekend met zijn schade, de oorzaak daarvan en de daarvoor aansprakelijke persoon, aldus Hommersom. De inleidende dagvaarding in deze zaak is op 31 december 2020 uitgebracht. De vijfjarige verjaringstermijn was toen echter al verstreken. Knabben heeft in eerste aanleg een brief van 31 juli 2019 overgelegd waarmee hij Hommersom aansprakelijk zou hebben gesteld. Die brief zou aangetekend zijn verzonden. Hommersom betwist echter deze brief te hebben ontvangen.

3.7. Ter zitting in hoger beroep heeft de advocaat van Hommersom het in eerste aanleg ingenomen standpunt herhaald. Bij brief van 31 juli 2019 (overgelegd als productie 15) is Hommersom door Knabben aansprakelijk gesteld. Deze brief is per aangetekende post aan Hommersom verzonden. Op grond van deze brief neemt Knabben het standpunt in dat de rechtsvordering tot vergoeding van zijn schade niet is verjaard.

3.8. Het hof overweegt het volgende. Uitgaande van het standpunt van Knabben dat de Duitse strafrechter op grond van de door Hommersom afgelegde valse verklaring tot een veroordeling is gekomen, is de verjaringstermijn van vijf jaar (artikel 3:310 lid 1 BW) in ieder geval gaan lopen met de uitspraak in de strafzaak op 8 juni 2015. Door de kennisname van deze uitspraak is Knabben bekend geworden met de door hem gestelde schade en de daarvoor in zijn visie aansprakelijke persoon. De inleidende dagvaarding is uitgebracht op 31 december 2020. Dat is na het verstrijken van de vijfjarige verjaringstermijn. Ook de brief van 19 juni 2020 van de advocaat van Knabben is verzonden nadat de verjaringstermijn was voltooid. De betwisting van de ontvangst van deze brief door Hommersom kan daarmee buiten bespreking blijven.

3.9. Ten aanzien van de gestelde stuitende werking van de brief van 31 juli 2019 geldt het volgende. Een tot een bepaalde persoon gerichte verklaring moet, om haar werking te hebben, die persoon hebben bereikt. Met betrekking tot een schriftelijke verklaring geldt als uitgangspunt dat deze de geadresseerde heeft bereikt als zij door hem is ontvangen. Indien de ontvangst van een brief door de wederpartij wordt betwist, zal de afzender in beginsel feiten en omstandigheden dienen te stellen en zo nodig te bewijzen waaruit volgt dat de brief door hem is verzonden naar een adres waarvan hij redelijkerwijs mocht aannemen dat de schuldenaar aldaar door hem kon worden bereikt, en dat en op welke dag de brief aldaar (op zijn laatst) is aangekomen (vgl. ECLI:NL:HR:2013:BZ4104 en ECLI:NL:HR2016:2704).

3.10. Knabben zou de brief op 31 juli 2019 per aangetekende post vanuit Antalya, Turkije aan Hommersom hebben verzonden. Knabben heeft geen verzendbewijs en ter zitting kon van de zijde van Knabben niet worden toegelicht hoe een brief in Turkije aangetekend kan worden verzonden en wanneer en op welke wijze de brief in Turkije ter verzending zou zijn aangeboden en ook niet of een bericht van ontvangst is verkregen. Verklaard is dat Knabben niet kan aantonen dat de brief is verstuurd en bij Hommersom is aangekomen. Dit leidt in het licht van het voorgaande tot de gevolgtrekking dat niet kan worden aangenomen dat de brief van 31 juli 2019 Hommersom heeft bereikt. Bij gebreke daarvan heeft deze brief geen stuitende werking gehad. Andere stuitingshandelingen zijn niet gesteld. Dit alles leidt tot de conclusie dat de rechtsvordering van Knabben is verjaard, zodat reeds om die reden zijn vordering moet worden afgewezen en het vonnis dient te worden bekrachtigd.

Inhoudelijk: de rol van de verklaring van Hommersom in de strafzaak

3.11. Het hof ziet, ondanks dat het beroep op verjaring slaagt, aanleiding de zaak ook inhoudelijk te behandelen.

3.12. Het Duitse strafvonnis heeft Knabben niet overgelegd. In eerste aanleg heeft Knabben volstaan met het overleggen van een vertaling van een gedeelte van het strafvonnis. Op basis daarvan heeft de rechtbank geoordeeld dat niet kan worden vastgesteld dat Knabben zonder de verklaring van Hommersom niet zou zijn veroordeeld. Uit de gegevens die de rechtbank ter beschikking stonden, kon de rechtbank slechts afleiden dat de Duitse rechter medeplichtigheid van getuigen niet heeft kunnen uitsluiten, maar dat dit niet tot gevolg had dat Knabben geen verwijt kon worden gemaakt van de gepleegde delicten.

3.13. In hoger beroep heeft Knabben niet alsnog het volledige strafvonnis of een vertaling daarvan in het geding gebracht. Met name is niet overgelegd het deel van het vonnis waarin de bewijsmiddelen zijn opgesomd die de strafrechter hebben gebracht tot de bewezenverklaring van het door Knabben gepleegde strafbare feit. Knabben stelt ook niet concreet in hoger beroep dat de bewezenverklaring daadwerkelijk op de verklaring van Hommersom is gebaseerd.

Hommersom heeft op zijn beurt ter gelegenheid van de mondelinge behandeling in hoger beroep een vertaling van het Duitse strafvonnis overgelegd. Op grond daarvan heeft Hommersom betwist dat zijn verklaring is gebruikt als bewijsmiddel of dat deze invloed heeft gehad op de bewezenverklaring en de strafrechtelijke veroordeling. Knabben is tijdens de mondelinge behandeling in het geheel niet ingegaan op de door Hommersom overgelegde vertaling van het strafvonnis. Hij heeft dus niet aan de hand van de tekst daarvan concreet toegelicht dat, hoe en in hoeverre de strafrechtelijke veroordeling is gebaseerd op de verklaring van Hommersom. Het had wel op de weg van Knabben gelegen om daarop in te gaan, mede gelet op de genoemde betwisting van Hommersom dat dit niet het geval is geweest.

3.14. Dit alles brengt het hof tot het oordeel dat Knabben zijn stellingen onvoldoende heeft onderbouwd. Niet kan worden aangenomen dat het strafvonnis, met name de bewezenverklaring en de strafrechtelijke veroordeling, is gebaseerd op de door Hommersom afgelegde getuigenverklaring. Dit betekent dat er geen grond is voor aansprakelijkheid van Hommersom jegens Knabben uit onrechtmatige daad. Want ook als veronderstellenderwijs zou worden aangenomen dat die getuigenverklaring in strijd met de waarheid is afgelegd, dan heeft die verklaring niet geleid tot een strafrechtelijke veroordeling van Knabben en dus ook niet tot de in deze procedure door hem gestelde schade.

3.15. Met grief I voert Knabben aan dat door de gestelde valse verklaring van Hommersom het overig bewijs in de sleutel heeft gestaan van de bewezenverklaring, terwijl daardoor een door Knabben geschetst alternatief scenario minder kansrijk is geworden en als ongeloofwaardig ter zijde is geschoven. Doordat Knabben niet aan de hand van het strafvonnis heeft toegelicht wat hij bedoelt met het 'overig bewijs', het 'geschetste alternatieve scenario' en welke rol de verklaring van Hommersom heeft

gespeeld in de bewezenverklaring, heeft Hommersom zijn bezwaren tegen het vonnis onvoldoende concreet toegelicht, zodat deze grief faalt. Op grond van hetgeen Knabben aanvoert kan niet worden aangenomen dat de verklaring van Hommersom tot de strafrechtelijke veroordeling van Knabben heeft geleid.

3.16. Met grief II voert Knabben aan, naar het hof begrijpt, dat Hommersom niet uitsluitend aansprakelijk is voor de door Knabben geleden schade, maar dat ook andere getuigen dat zijn.

3.17. Deze grief faalt bij gebrek aan belang. Knabben maakt niet duidelijk dat en hoe de door hem gestelde omstandigheid tot toewijzing van zijn vordering tegen Hommersom zou kunnen leiden.

3.18. De bewijsaanbiedingen hebben geen betrekking op voldoende concrete stellingen die, indien bewezen tot een ander oordeel in deze zaak dienen te leiden. De bewijsaanbiedingen zullen daarom als niet ter zake dienend worden gepasseerd.

Slotsom en proceskosten

3.19. De grieven falen. Het vonnis waarvan beroep zal worden bekrachtigd. Knabben zal als de in het ongelijk gestelde partij worden veroordeeld in de kosten van het geding in hoger beroep. De door Hommersom gevorderde veroordeling van Knabben in de kosten van het geding in eerste aanleg is niet toewijsbaar. Hommersom is in eerste aanleg niet verschenen en heeft daardoor geen voor vergoeding in aanmerking komende kosten gemaakt.

3.20. Hommersom vordert vergoeding van de werkelijke advocaatkosten. Met zijn enkele stelling dat Knabben in strijd heeft gehandeld "met de waarheidsplicht ex artikel 21 Rv" heeft Hommersom deze vordering onvoldoende concreet gemotiveerd, zodat deze zal worden afgewezen. De proceskosten zullen daarom worden begroot aan de hand van het liquidatietarief.

4. Beslissing

Het hof:

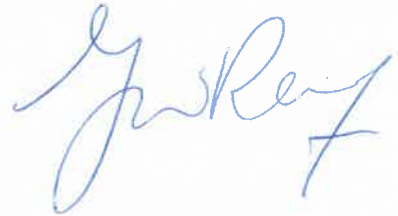
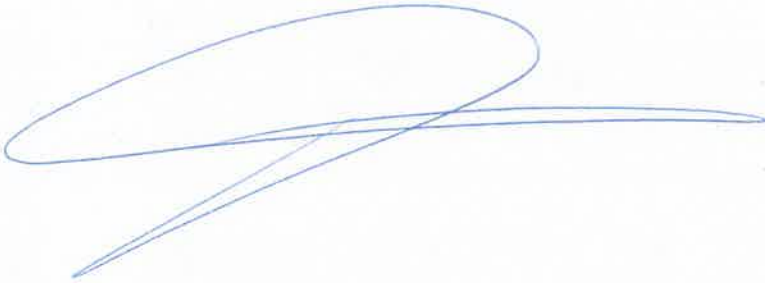
bekrachtigt het vonnis waarvan beroep;

veroordeelt Knabben in de kosten van het geding in hoger beroep, tot op heden aan de zijde van Hommersom begroot op € 1.756,00 aan verschotten en € 12.192,00 voor salaris advocaat;

verklaart deze proceskostenveroordeling uitvoerbaar bij voorraad;

wijst af het meer of anders gevorderde.

Dit arrest is gewezen door mrs. J.F. Aalders, J.W. Hoekzema en A.L.M. Keirse en door de rolraadsheer in het openbaar uitgesproken op 25 oktober 2022.

mr. J.C.W. Rang

AFGEGEVEN VOOR GROSSE
AAN: mr. S.C.H. Langeweg
DE GRIFFIER

